

Präster oftare sjukskrivna för stress

I Försäkringskassans nya rapport "Stora skillnader i sjukskrivningsdiagnoser mellan olika yrken" toppar präster listan bland de yrken som har flest sjukskrivningar på grund av stress. Den visar också att sjukskrivningarna var högre bland kvinnliga präster än bland män. Rapporten är den första som undersökt sjukskrivningsdiagnoser för alla yrken på arbetsmarknaden.

Nyheten har uppmärksammats i media och frågor har ställts varför det är så illa ställt med den psykiska hälsan hos präster? Varför drabbas så många av ångest? En tidning skrev raljerande att "inte ens hos den yrkeskategorin hjälper det att be en bön". Men detta är ingen nyhet. Redan 2009 kom Saco med rapporten "Hälsa och arbete" som byggde på 5000 medlemmars svar. Rapporten visade att 15 procent av de svarande inom Svenska kyrkan, har angett att de varit långtidssjukskrivna på grund av utmattningssyndrom, depression eller stress under den senaste femårsperioden. Underlaget var visserligen inte lika omfattande, som i Försäkringskassans rapport, men tendensen är tydlig. Den pekar på tydliga brister rörande prästers arbetsförhållanden. Från Kyrkans Akademikerförbunds (KyrkA) sida lyfte vi fram Saco-rapporten och uppmärksammade arbetsgivarsidan, dåvarande Församlingsförbundet, på allvaret i situation och vikten av att aktivt arbeta med dessa frågor. Detta avfärdades i allt väsentligt med att underlaget var för litet och att det inte kunde vara så allvarligt i Svenska kyrkan.

Problemet är i hög grad en arbetsmiljö- och en ledningsfråga. Svenska kyrkan lever sedan relationsförändringen år 2000 i en verklighet av medlemsutträden och organisationsförändringar. Sammanslagningar som i sig föder osäkerhet kring nya förhållanden och vad som utgör min roll i den nya organisationen. Förväntningar är inte alltid uttalade och otydligheten i sig skapar en grogrund för stress.

Vi lever också i ett rörelsebefrämjande samhälle med en ökad kravbild på de roller vi ska klara av och hantera i livet. Behoven av vägledning och samtalsstöd bland medlemmar är stora och i ett människovårdande yrke är det lätt att drabbas av otillräcklighet. För att inte förlora sig i orealistiska förväntningar behövs tydliga gränsdrastringar mellan arbete och fritid. Arbetsgivaren kan underlätta för komminister och andra präster genom till exempel reglerad arbetstid.

När möten, själavård och kyrkliga handlingar går in i vartannat och det inte finns någon tid för eftertanke behövs det sättas ord på hur det är ställt med arbetsmiljön. Stressen går innanför huden. Situationen är allvarlig. Försäkringskassans rapport liksom Sacos rapport "Hälsa och arbete" understryker att arbetsmiljön inom Svenska kyrkan måste förbättras.

KyrkAs regionala skyddsombud gör en enastående arbetsinsats, men resurserna är alldeles för otillräckliga. Det handlar såväl om de resurser som varje arbetsgivare ställer till förfogande för det lokala arbetsmiljöarbetet som de statliga medel som finns för regional skyddsombudsverksamhet. Som situationen ser ut idag är tiden och resurserna för knappt tilltagna och skyddsombuden kommer ofta in för sent. Med en annan resursfördelning skulle skyddsombuden kunna arbeta mer förebyggande och fånga upp signaler och frågor i tid.

Även det nya avtalet för regional facklig verksamhet i Svenska kyrkan har efter arbetsgivaridans entydiga neddragningsattacker ytterligare begränsat tiden för de fackligt förtroendevalda. Arbetsmiljöarbete, samarbetsfrågor och inflytandefrågor flyter ofta samman och gränsen mellan arbetsmiljöarbetet och övriga fackliga frågor för de anställda går inte att alla gånger dra på ett entydigt sätt. Även här har förutsättningarna och resurserna försämrats för att de anställdas ska kunna bidra till ett gott och utvecklande arbetsmiljöarbete som motverkar stress och utbrändhet.

Om våra präster som till stor del bär gudstjänstlivet, navet inom Svenska kyrkan, inte mår bra – hur påverkar det på sikt Svenska kyrkan och dess medlemmar? KyrkA kräver att Svenska kyrkan nu tar detta på allvar och utreder frågan samt verkar för att resurser och kunskap tillförs på alla nivåer för att stoppa utvecklingen. Det är i allra högsta grad en hållbarhets- och anständighetsfråga.

Bror Holm
Förbundsordförande